

Сюрреаліст у масці герменевта

Ключовий образ-мотив поезії М. Вінграновського “Скіфська коліскова” – Колесо Життя (Калачакра), інколи його ще називають Колесом Часу або Фортуни. Це поняття із найдавніших філософсько-релігійних систем. Циклічне існування, в якому ми (у різних органічних станах) безперервно переживаємо народження й смерть, є ритмічною частиною обміну між світом духів та природи. Синергетика існування зображається у М. Вінграновського за допомогою архетипних реінкарнальних образів, які ми спробуємо розтлумачити в інтерпретативному контексті.

Котиться **колесо життя**, скрипить від часу... Скіфський степ (те, що давно відбулося?) старечо віддаляється (“дихає спеченим духом”). Цикл існування завершується, гаснуть останні вогнища... Дивом рятується лише один колосок (для насіння?). Колосок – це щось із категорії щасливих “випадковостей” (вчасність та доречність яких лякає?). Але насіння ще на стеблі і паростків чекати довго... “Зараз” усе спить сном вічності: жеребці, кобили, навіть молоко, яке так і не встигло стекти із грудей кам’яних баб... (Аби приспати метушню, “Режисер” цього світу призупинив кадри?)...

“Гиля, моє скіфеня, / гиля “на вичинку шкіри”, себто на **переродження/реінкарнацію** (згадаймо прислів’я: “шкіра вичинки не варта” і те, що шкіра тварини після оброблення стає одягом людини), згодом – на коня... І от – ти уже дорослий воїн і “меч свої зуби ошкірив”...

Роса пахне бринзою/скислим молоком, в “меду злипаються очі” (асоціації зі сфери сексуальності?). Солодке засинання приносить блаженство спокою, задоволення і повноти життя...

Але “спокій нам лише сниться” – ніщо не зупиняється: “колесо котить себе”... І шлейф потоку життя лишається у минулому (“голос у колеса до-о-о-вгий”, як луна?). “Соб, та гаття, та цабе” (стій-обертайся-іди) – і вже ти (твоя спільнота) доростаєш(ете) до своєї пасіонарності (“вовк одягається голий”): ти стаєш зрілою людиною, тотемна аморфна єдність – народом. І разом з апогеєм можливостей приходить дар спокус (на межі із вчинками, які можуть обернути нас/тебе у вовкулак(у)). **Вовкулака** (одягнений вовк) із тієї ж реінкарнальної сфери, щоправда, зі знаком “мінус”...

Зміна поколінь відбувається все швидше і швидше (“бавитись нічого сміхом. / Зранку, моє скіфеня, / станеш до вечора скіфом”). **Сміх** тут, як і належить, – символ мтампсихози: процес “народження-смерті” у найдавнішому фольклорі майже завжди супроводжується сміхом (евфемістичним заміном акту репродуктивності). У використанні та тлумаченні маргінального сміху присутнє амбівалентне ставлення до смерті, яка, будучи міфологічно-циклічною, не містить у собі розмежувань “кінця” й “початку”.

У фразі “і полетиш на орлі” маємо продовження основного (реінкарнального) мотиву, оскільки **орел** – посередник між небом і землею

(життям та смертю?), а ще це – символ андрогінності, духовного начала, уособлення воскресіння і нового життя...

Завершенням циклічної метампсихози “від Вінграновського” є фраза: “з бабою в очі твої / Буду дивитись з могили”. Вислів дуже прозорий: **баби або балбали** у традиції скіфів уособлювали пращурів (з тюркської “балбал” – “дід-батько” (той, хто співає колискову, саме із цієї категорії)). *До нас баби дійшли у вигляді степових культових скульптур-істуканів жіночої та чоловічої стаєй, основний елемент яких (незалежно від гендеру) – оголені груди – органи годування роду... Отже, (якщо повернутися до початку вірша) зрозуміло, чому, в образній інтерпретації автора, “спить у траві молоко”?*

До речі, цю поезію, не змінюючи ключа, можна дешифрувати й по-іншому (за умови зміни ключа – кількість дешифрувань нескінченна), приміром, осмислити текст у категоріях не людського життя, а витокової калачакральної метампсихози: від першого втілення (колоска) – через трансформації тваринних життів – до орла та людини...

А можна (що теж передбачено Калачкарою), уявити/зрозуміти, що ми спимо і нам сниться, наче ми люди, насправді ж – ми океан свідомості, що містить в собі образи та уявлення з “Колоскової” і...